

EDITO

Voorzitter van de Europese Commissie Ursula Von der Leyen - in een vorig leven Duits minister van Defensie- pakte in maart uit met een militair megafinancieringsplan van 800 miljard euro dat ze ‘ReArm Europe’ noemde (wegens een té militaristische bijklank ondertussen omgedoopt tot ‘Readiness 2030’). De onzekere trans-Atlantische relatie als gevolg van het aantreden van Trump was een welkom excuus om het te lanceren. Het is tijd voor strategische autonomie luidt het in de hoofdsteden van de EU-staten.

Bij haar heraanstelling in juli 2024 had Von der Leyen veiligheid en defensie al uitgeroepen tot topprioriteiten. Ze verklaarde de “chronische onderinvestering in Europese militaire capaciteiten” te willen aanpakken met o.a. een versterking van de militaire industrie en initiatieven voor gezamenlijke investeringen. Ze stelde een Europese Commissaris van Defensie aan (een primeur), en uitte haar ambitie om te werken aan een “ware Europese defensie-unie”, hoewel defensie en veiligheid een prerogatief zijn van de afzonderlijke lidstaten en geen bevoegdheid van de Commissie.

Wat de EU-staten defensie chronisch hebben verwaarloosd, strookt niet met de realiteit. De militaristische opbouw van de EU is al twee decennia aan de gang, mede onder impuls van de NAVO, dat de norm van 2% van het BBP voor militaire uitgaven vooropstelde. De militaire uitgaven van de EU-landen zijn het afgelopen decennium gestegen met 144 miljard euro (+79%), van 182 miljard euro in 2014 naar 326 miljard euro in 2024. In het Verdrag van Lissabon (2007) werd een heel instrumentarium ontwikkeld voor bijkomende militaire uitgaven. Artikel 42.3 voerde een verdragsrechtelijke bewapeningsplicht in. Het Europees Defensieagentschap (2004) moet de “industriële en technologische basis van de defensiesector verbeteren”. In 2016 kwam er een Europees Defensie Actieplan (2016) om de basis van de militaire industrie verder te versterken, gevolgd door de activering (2017) van de Permanente Gestructureerde Samenwerking (PESCO), met daarin de verbintenis om de militaire budgetten van de EU-landen “regelmatig” te doen stijgen en 20% ervan te besteden aan militaire investeringen. Een Europees Defensiefonds (2021) van 8 miljard euro voor onderzoek en ontwikkeling van wapens en militaire uitrusting zou de EU -in de woorden van toenmalig commissievoorzitter Juncker- strategische autonomie geven via “een sterke, concurrerende en innovatieve industriële defensiebasis”. De in 2021 opgerichte Europese Vredesfaciliteit, is anders dan de naam doet vermoeden een militair steunfonds van 17 miljard euro (buiten de EU-begroting) voor verschillende lopende missies in de Afrikaanse, Mediterrane en Europese regio. Het leeuwendeel van het fonds gaat naar militaire steun aan Oekraïne.

De rode draad is dat veel initiatieven de stempel dragen van de militaire industrie.

Lidstaten moeten “massaal in defensie investeren, defensiesystemen kunnen aanschaffen en de paraatheid van de Europese defensie-industrie op lange termijn kunnen vergroten”, aldus een recente Europese ‘White Paper’. Volgens het Readiness-plan mogen de EU-lidstaten vier jaar lang, jaarlijks 1,5% van hun BBP in hun legers stoppen, zonder dat ze de Europese begrotingsregels moeten respecteren. Dit staat in schril contrast met de geëiste begrotingsdiscipline voor alle andere overheidsuitgaven.

Volgens de Commissie zal de militarisering de strategische autonomie vergroten en ons in staat stellen om ons zelfstandig te verdedigen. Europese kringen verwijzen daarbij gretig naar Rusland, “een zwaar gemilitariseerd land dat een existentiële bedreiging vormt voor ons allemaal”, aldus Kaja Kallas, de Hoge vertegenwoordiger van de Unie voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid. In werkelijkheid liggen de militaire uitgaven van Rusland ongeveer driemaal lager dan die van de Europese NAVO-landen en Moskou besteedt het merendeel daarvan aan de oorlogsspanningen in Oekraïne. Rusland is simpelweg niet in staat om een wapenwedloop aan te gaan met de NAVO of de EU. Desondanks beweert NAVO-secretaris-generaal Rutte teatraal dat we allemaal Russisch zullen spreken als niet minstens 3% van het BBP van de lidstaten naar ‘defensie’ gaat. Het voortdurend benadrukken van de Russische dreiging zaait een angstcultuur die de bereidheid moet creëren om de militarisering te financieren met sociale besparingen.

Dat stijgende militaire uitgaven de strategische autonomie vergroten klopt niet, want de militaire ontwikkelingen in Europa zijn al jaren het gevolg van trouwe volgzzaamheid aan de geostrategische prioriteiten van de VS. Bovendien werd de Europese militarisering de afgelopen jaren -ondanks alle eigen bewapeningsprogramma’s- voor 64% gevoed met wapensystemen uit de VS.

Bij gebrek aan politieke eenheid is strategische autonomie een illusie. De strategische prioriteiten zijn in Oost-Europa anders dan in Zuid-Europa. De EU telt pro-Atlantisten, pro-Russen en Europees georiënteerde landen en is zo makkelijk te verdelen. Politiek helt de EU steeds verder naar rechts, met regeringen en partijen die een ideologische verwantschap vertonen met de autoritaire machthebbers in Washington en Moskou. Terwijl de EU zich tot de tanden bewapent, groeit de bedreiging van de Europese identiteit van binnenuit.

Ten slotte is het militarisme in strijd met het Verdrag betreffende de Europese Unie: “De Unie heeft als doel de vrede, haar waarden en het welzijn van haar volkeren te bevorderen”. Sociale bezuinigen ten gunste van militaire uitgaven vallen bovendien moeilijk te rijmen met het voornemen van de Unie om “sociale uitsluiting en discriminatie te bestrijden, en sociale rechtvaardigheid en bescherming te bevorderen”.

WERELDWIJDE MILITAIRE UITGAVEN NAAR RECORDHOOGTE!

In 2024 stegen de militaire uitgaven in de wereld tot 2718 miljard dollar. Dat is een toename met 9,4% ten opzichte van 2023. De laatste tien jaar zijn de militaire uitgaven elk jaar gegroeid.

Hoewel de huidige geopolitieke spanningen ervoor zorgden dat de militaire uitgaven de voorbije twee jaar in alle vijf geografische wereldregio’s zijn toegenomen, zijn vooral Europa en het Midden-Oosten verantwoordelijk voor de grootste stijgingen tijdens het afgelopen decennium. Traditiegetrouw voerde de VS ook in 2024 de ranglijst van landen met de grootste militaire uitgaven aan (met 997 miljard dollar), gevolgd door China (314 miljard dollar), Rusland (149 miljard dollar), Duitsland (88,5 miljard dollar) en India (86,1 miljard dollar). Opvallend is de achtste plaats voor Oekraïne (64,7 miljard dollar) en de twaalfde plaats voor Israël (46,5 miljard dollar). Nederland prijkt op plaats 19 (23,2 miljard dollar) en België staat 32e gerangschikt (8,6 miljard dollar).

Europa tekende voor 2024 de sterkste groei op van alle wereldregio’s. Met 693 miljard dollar (zonder Rusland: 544 miljard dollar) gaat het om een stijging van het militair budget in heel Europa van maar liefst 17% in vergelijking met het jaar ervoor. Dat is vooral een gevolg van de oorlog in Oekraïne, die de Europese bewapening opdreef tot boven het niveau van het einde van de Koude Oorlog.

Het Russisch militair budget bedroeg in 2024 naar schatting 149 miljard dollar (+38% ten opzichte van 2023) - een verdubbeling op 10 jaar tijd. Een aanzienlijk deel van de Russische militaire uitgaven in 2024 ging naar de productie van de wapensystemen die in Oekraïne worden ingezet. Het militair budget van Oekraïne was 64,7 miljard dollar, een stijging met 2,9% ten opzichte van 2023. Het land droeg in 2024 veruit de hoogste militaire last ter wereld: 34% van zijn bruto binnenlands product (BBP) ging naar militaire uitgaven. Daarnaast ontving Oekraïne voor minstens 60 miljard dollar aan financiële militaire hulp, voornamelijk van de VS, Duitsland en andere Europese landen. Mocht de militaire hulp bij de militaire uitgaven van de begunstigde worden opgeteld, dan zou het Oekraïens militaire budget 125 miljard dollar bedragen of ruwweg 86% van wat Rusland uitgeeft.

Ook verschillende andere Europese landen dreven hun militaire uitgaven op tot zelden geziene niveaus. Het Duits militair budget steeg met 28% tot 88,5 miljard dollar, en dat van Polen met 31% tot 38 miljard dollar (ruim 4,2% van het Poolse BBP). Afgaande op de plannen van de Europese Unie en haar lidstaten is dit nog maar het begin van een drastische militarisering. Het bewapeningsplan van de Europese Commissie, ‘Readiness 2030’, voorziet een extra injectie van 800 miljard euro in de Europese legerapparaten. En naar verwachting zal de door de NAVO-lidstaten overeengekomen budgettaire norm van 2% van het BBP voor militaire uitgaven worden verhoogd naar ten minste 3% op de aankomende NAVO-top van juni in Den Haag.

Met uitzondering van IJsland, dat geen leger heeft, schroefden alle NAVO-lidstaten hun militaire uitgaven in 2024 op. Het militair budget van alle 32 NAVO-lidstaten samen is 1506 miljard dollar. Dat is 55% van wat de wereld in totaal uitgeeft en 10 keer meer dan het militair budget van Rusland. De VS is traditioneel goed voor het gros van de NAVO-uitgaven (66%). De militaire uitgaven van de VS klokten in 2024 af op 997 miljard dollar, een stijging van 5,6% ten opzichte van 2023. Washington is op die manier in zijn eenjete goed voor 37% van de totale militaire uitgaven in de wereld. Voor 2025 voorziet president Trump een militair budget dat de kaap van 1 biljoen dollar overstijgt.

Militarisme wakkerd wapenwedlopen, oorlogen en conflicten aan, maar ondanks oproepen om wapens en geweld te vervangen door vredesonderhandelingen en ontwapening, houden regeringen halstarrig vast aan een recept voor rampspoed door de militaire budgetten te blijven verhogen.

STOP DE OVERBEWAPENING VAN DE EU!
De Vredetelex is het driemaandelijks bewegingsblad voor leden van vzw Vrede. Hiermee houden we u op de hoogte van interessante activiteiten, campagnes en standpunten van de vredesbeweging
Nog geen lid? Surf naar www.vrede.be/lid

BELGIË’S DUBBELE STANDAARD

“België zou Netanyahu ook niet arresteren”, stelde premier Bart De Wever in april doodleuk in het nieuwsprogramma Terzake. Hij drukte daarmee zijn “begrip” uit voor zijn extreemrechtse Hongaarse tegenhanger Viktor Orbán, die de Israëlische oorlogsmisdadiger niet zou arresteren bij zijn bezoek aan Hongarije hoewel er een aanhoudingsbevel van het Internationaal Strafhof (ICC) tegen hem loopt. In één adem durft De Wever te beweren dat hij “gelooft in multilateralisme”.

“Een wereld die gebaseerd is op regels, dat is de wereld die ik verkies”, aldus onze premier. Dat het internationaal recht, het humanitair recht en de mensenrechten zwaar en systematisch geschonden worden door Netanyahu staat nochtans buiten kijf. Het is om die reden dat het ICC -een van de internationale juridische instellingen die de ‘op regels gebaseerde wereld’ van De Wever moet handhaven- op 21 november 2024 een aanhoudingsbevel tegen hem uitvaardigde. Hij wordt concreet verantwoordelijk gehouden voor “de oorlogsmisdaden: uithongering als oorlogsmethode en het opzettelijk opzetten van een aanval tegen de burgerbevolking; de misdaden tegen de menselijkheid: moord, vervolging en andere inhumane handelingen”.

De Wever vindt het blijkbaar geen probleem om de internationale rechtsorde waar hij beweert achter te staan, niet te respecteren door een ICC-bevel weg te wuiven. Van een contradictorische boodschap gesproken. De wereld moet gebaseerd zijn op regels, maar als die regels hem om de een of andere reden niet bevallen, kunnen ze dus gewoon genegeerd worden. Laten we ervan uitgaan dat dit zelf toegekende privilege niet voor alle landen geldt.

De afbrokkeling van de internationale rechtsorde is een zeer kwalijke en gevaarlijke evolutie. Het zijn niet alleen de landen die zich niet aansluiten bij- of zich terugtrekken uit internationale rechtelijke verdragen, die een bedreiging vormen. Landen die zweren bij een op regels gebaseerde

KORT

NAVO-TEGENTOP IN DEN HAAG

Op 24 en 25 juni gaat de jaarlijkse NAVO-top door in Den Haag. De lidstaten van dit nucleair bewapende, Westerse militaire bondgenootschap zullen er hun militariseringsplannen bespreken, gericht op het behoud en de verovering van de wereldwijde toegang tot hulpbronnen, politieke macht en militaire dominantie. De top vindt plaats in een context van oplopende geopolitieke spanningen, mondiale militarisering en de voortdurende Westerse steun voor de Israëlische genocide op het Palestijnse volk.

In het weekend voorafgaand aan de NAVO-top organiseert de ‘Tegentopcoalitie voor Vrede en Rechtvaardigheid’ een tegentop bestaande uit een conferentie en een betoging in Den Haag. Op de conferentie op 21 juni wordt via paneldiscussies, workshops en lezingen ingegaan op de gevaren van het militair beleid van de NAVO, en op alternatieve oplossingen met het oog op duurzame en rechtvaardige vrede. Op zondag 22 juni volgt een demonstratie tegen de NAVO-oorlogstop. De organisatie verwacht een diverse groep deelnemers uit binnen- en buitenland. Ook Vrede vzw trekt naar Den Haag! Wil je graag mee? Info op www.vrede.be/kalender

wereld en andere landen voortdurend terechtwijzen voor schendingen, maar zelf de internationale instellingen en rechtsregels naar eigen goeddunken en op maat hanteren en negeren, hollen het systeem volledig uit.

In dit verband vormt de aanhoudende welwillende houding ten opzichte van Israël van De Wever -en bij uitbreiding van heel wat Westerse staatshoofden en functionarissen- de grootste bedreiging voor de geloofwaardigheid en het voortbestaan van de internationale rechtsorde.

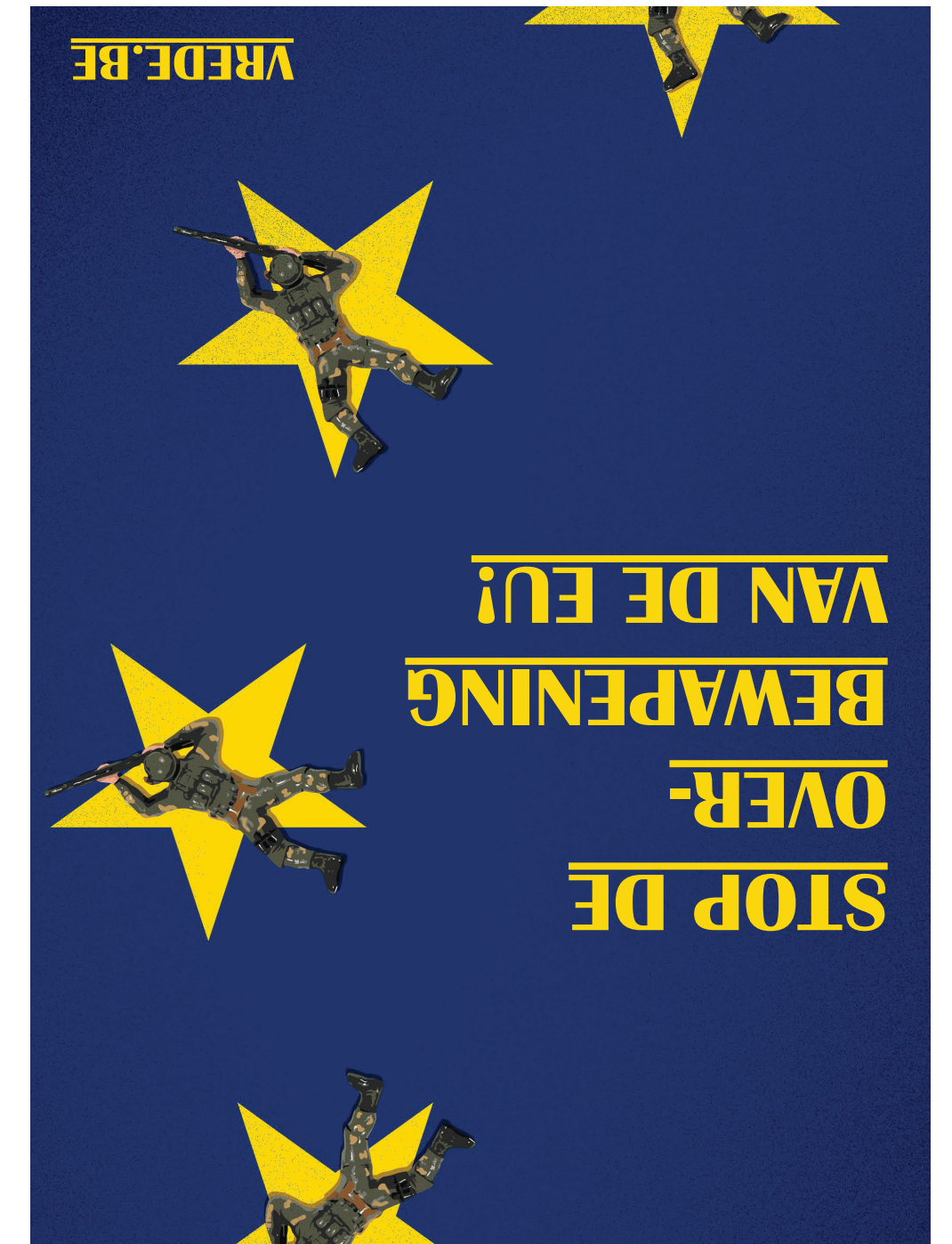
Het is schandalig dat de premier van een liberaal-democratische staat die deel uitmaakt van een Unie met als zelfverklaarde fundamentele waarden “menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en de eerbiediging van de mensenrechten”, het niet nodig vindt om een gedaagde oorlogsmisdadiger als Netanyahu te arresteren – noch om enige andere sanctiemaatregelen tegen diens genocidale regime te nemen. De Wever veegt ook de vloer aan met zijn eigen regeerakkoord, waarin staat dat de regering de internationale orde “krachtig” zal verdedigen. “Op een ambitieuze maar pragmatische wijze en onder de paraplu van de Verenigde Naties intensiveren wij de strijd tegen straffeloosheid door onder meer te werken aan effectieve vervolging van oorlogsmisdaden, misdaden tegen de menselijkheid en genocide, alsook onderdrukking en terreur door statelijke en niet statelijke actoren”, aldus het federaal regeerakkoord.

Als De Wever het internationaal gezag en de geloofwaardigheid van België wil vrijwaren, moet hij dringend in actie schieten door zijn internationale verplichtingen na te komen. Dit omvat de invoering van een volledig militair embargo tegen Israël, samenwerking met het Internationaal Strafhof, de uitvoering van het arrestatiebevel tegen de Israëlische premier Benjamin Netanyahu, en een verbod op alle handel met illegale Israëlische nederzettingen op de Westelijke Jordaanoever, waarvoor de Europese Unie de belangrijkste afzetmarkt is.

VREDE VZW OP DE GENTSE FEESTEN

Vrede staat dit jaar opnieuw met een infostand op de Gentse Feesten. Op 24 juli, 25 juli en 26 juli vind je ons tussen 15u en 20u in de Bibliotheekstraat (aan het Baudelopark). Wil je wat meer te weten komen over onze organisatie, onze acties, campagnes en activiteiten, of tik je graag een originele sticker, een totebag of een interessant boek op de kop? Kom gerust langs. Zin om ons een handje te helpen door de stand een tijdje te komen bevolken? Stuur een mail naar bastien@vrede.be

Driemaandelijks tijdschrift van vzw Vrede | apr - mei - juni 2025 | Druk Noord 4F 203, 9000 Gent
PB-PP-B-3/4-6568
BELGIË - VREDE

KLNDR

MEER INFO WWW.VREDE.BE		
OP DE HOOGTE BLIJVEN VAN DE KALENDER? SCHRUF JE IN OP DE DIGITALE NIEUWSBRIEF VIA VREDE.BE!		
DO 22/05	PALESTINA-AVOND: GIE GORIS & PIETER STOCKMANS www.mo.be - Westerlo	GESPREKSAVOND
VR 23/05	BIRSEN TASPINAR: DE PIJN DIEP VANBINNEN www.epo.be - Mechelen	BOEKVOORSTELLING
ZA 24/05	MARS VOOR PALESTINA www.vrede.be - Gent	BETOGING
MA 26/05	PAUL VERHAEGHE OVER DE DIGITAX www.mo.be - Gent	LEZING
ZO 01/06	HARTSLAG IN GENT www.hartbovenhard.be - Gent	VORMINGSDAG
DI 03/06	BEWAPENING: NOODZAAK OF WAANZIN? www.vrede.be - Huldenberg	LEZING
WO 04/06	NADIA NSAYI: DOCHTER(S) VAN DE DEKOLONISATIE www.decentrale.be - Gent	PANELGESPREK
MA 09/06	DOCU: KAKUNGU www.deroma.be - Antwerpen	DOCUMENTAIRE
DO 12/06	PEACE BOAT MEERT AAN IN ZEEBRUGGE www.vrede.be - Zeebrugge	EVENEMENT
ZA 21/06	NAVO-TEGENTOP www.vrede.be - Den Haag	CONFERENTIE
ZO 22/06	DEMONSTRATIE TEGEN DE NAVO-OORLOGSTOP www.vrede.be - Den Haag	BETOGING
DO 26/06	SIBO RUGWIZA KANOBANA: LUMUMBA'S DROOM www.decentrale.be - Gent	BOEKVOORSTELLING
ZO 20/07	ATOMIC CABARET - LYNDIA WILLIAMS, THE PHYSICS CHANTEUSE www.vrede.be - Gent	THEATER
24/07 - 26/07	VREDE VZW OP DE GENTSE FEESTEN www.vrede.be - Gent	INFOSTAND
ZO 10/08	80 JAAR HIROSHIMA/NAGASAKI www.vrede.be - Gent	HERDENKING
13/09 - 14/09	MANIFIESTA 2025 www.manifesta.be - Oostende	FESTIVAL
ZO 21/09	INTERNATIONALE DAG VAN DE VREDE www.vrede.be - België	ACTIE
ZA 27/09	NATIONALE ACTIE TEGEN KERNWAPENS IN KLEINE-BROGEL www.vrede.be - Kleine-Brogel	ACTIE
A2-afliche: Falco		
VREDETELEX 060 Driemaandelijks tijdschrift van vzw Vrede Druk Noord 4F 203, 9000 Gent Editie apr - mei - juni 2025		
 VREDE.BE		